

Justitiedepartementet

Remissvar över betänkandet Förstärkt skydd för demokratin och domstolarnas oberoende (SOU 2023:12)

(Ju2023/00712)

Inledning

Tingsrätten instämmer i de överväganden som görs i betänkandet och de förslag som lämnas med följande kommentarer till förslaget om Domstolsstyrelsens styrelses sammansättning.

11.2.4 Styrelsen sammansättning m.m.

Vad gäller styrelsen sammansättning är det bra att en ledamot verksam utanför domstolsväsendet ska ha kunskap om och tidigare erfarenhet av styrning och ledning inom offentlig förvaltning. Tingsrätten menar att denne ska vara någon, vilket även anges som exempel i betänkandet, som har eller har haft en högre chefsbefattning på en annan statlig myndighet.

Det bör finnas utrymme för ytterligare en ledamot i styrelsen från en verksamhet utanför domstolsväsendet. I betänkandet anges även exemplet någon som har särskilda insikter i frågor om it och digitalisering. Exempel på styrelsemyndigheter med sådana i sina styrelser är Trafikverket som har en it- och säkerhetsexpert och Post och telestyrelsen som har en it-strateg. It och digitalisering utgör och kommer att utgöra en mycket viktig del i domstolsväsendets verksamhet. Kompetens inom området måste finnas när övergripande och principiellt viktiga beslut tas. Det bör därför finnas ytterligare en ledamot i styrelsen med denna kompetens.

Vad gäller den ledamot som ska vara advokat anges i betänkandet att advokaten även kan sägas representera den rättsökande allmänheten. Samtidigt föreslås beträffande Domarnämndens sammansättning att en ledamot där ska vara advokat samt två ledamöter ska representera allmänheten. Detta synes inkonsekvent. Samma skäl torde föreligga för att allmänheten ska representeras i Domstolsstyrelsens styrelse som i Domarnämnden. Det bör även finnas någon representant för allmänheten i styrelsen.

I betänkandet anges att direktören inte bör ingå i styrelsen. Enligt 10 § myndighetsförordning (2007:515) ska myndighetschefen ingå i styrelsen. Detta kan enligt 1 § andra stycket i förordningen frångås genom lag eller förordning. Det som anges i betänkandet om skälen för att en myndighetschef ska ingå i styrelsen, dvs skapa förutsättningar för ett gott samarbete, ett bra informationsutbyte och en tydlig ansvarsfördelning menar tingsrätten överväger de farhågor som framförs om den otydlighet det kan innebära att det är styrelsen som utsett direktören och att styrelsen är tänkt att brett representera domstolarna, domarna och andra intressen. Utgångspunkten måste vara att även direktören representerar samma intressen. Om direktören inte har en självklar plats i styrelsen finns risk för att samarbetet blir lidande. Tingsrätten menar därför att även direktören, i enlighet med huvudregeln i myndighetsförordningen, bör ingå i styrelsen.

Jan Wallström

Lagman